No. 1913 Zaterdag 11 September 1920. 37ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Op de helft der wetgevende periode.

Het is thans cerca twee jaren geleden dat Mgr. Dr. Nolens van Hare Majesteit de Koningin de opdracht ontving om voor ons land een nieuwe regeering samen te stellen.

Het ging daarbij den leider der R. K. Kameractie blijkbaar niet erg voor den wind, want het duurde lang, voor dat van zijn vorderingen iets positiefs werd vernomen.

Ieder die Mgr. Nolens kent, wist echter wel, dat hij geen revolutiebouw zou leveren. Hij werkte aan een solied kabinet.

Ten slotte, na cerca een maand, trad Mgr. Nolens terug en de opdracht ging over op Ruys de Beerenbrouck, en na eenige dagen kon het Nederlandsche volk zijn nieuwe Regeering begroeten.

Die begroeting was echter lang niet algemeen van hartelijken aard.

Zelfs „rechts" kwam men met bezwaren aandragen en bleken de oude gevoeligheden nog lang niet overwonnen.

't Was ook een Regeering onder „Roomsche signatuur", en dat kon in aller oogen geen genade vinden.

En Links? De socialisten waren gereserveerd en verklaarden tegenover de nieuwe, geen andere houding te zullen aannemen dan tegenover de oude Regeering

We waren toen nog in den oorlog.

Maar van uit het meer „verlichte" deel der natie, kwam men ons volk vertellen dat het kabinet bestond uit tweede en derde hands krachten. Daarvoor was het dan ook een „rechtsche" Regeering en dan nog wel onder roomsche leiding.

Toch erkende men dat het van wijs beleid getuigde, om direct een nieuw Departement voor Arbeid en een voor Onderwijs te stichten.

Maar overigens, het onder nul gedaalde politieke-liberalisme stond ongeloofiijk en schouderophalend voor de nieuwe staatkundige constellatie.

Het waren tweede— en derde-hands krachten.

***

We zijn thans *twee* jaar verder en gekomen op *de helft* der 4 jarige wetgevende periode.

Wij durven iedereen de vraag stellen: wijs eens *een volle* wetgevende periode aan, onder welke Regeering ook, waarin zooveel is tot stand gebracht als in deze *halve* periode.

Ieder zal moeten toestemmen: die is er in de heele staatkundige geschiedenis van ons land niet te vinden.

Wij, katholieken, wijzen daarop met grooten trots, mede ook, omdat vooral het zich noemende „verlichte" deel der natie zich over zijn aanmatiging kan schamen

Inderdaad, de leiding van 's lands zaken is bij de huidige Regeering in goede handen. Ondanks de hoogst moeilijke omstandigheden in de afgeloopen twee jaren, bleken alle Ministers, met uitzondering van de Oorlogs- en Marine–Ministers, volkomen tegen hunne taak opgewassen.

Sterker nog. Men kon reeds gedurende het eerste jaar in liberale organen lezen, dat verscheidene Ministers niet alleen een groote toewijding en werkkracht toonden, doch ook dat zij op buitengewoon knappe wijze hun taak verrichtten. Zelfs de socialisten kwamen Minister Aalberse meer dan eens een pluim op den hoed steken.

En Minister de Visser, dat gaf ook spoedig iedereen toe, beheerde zijn Onderwijs–Departement op een wijze, die eenvoudig niet te verbeteren is.

Toen Minister Idenburg wegens gezondheidsredenen af moest treden, riep men overal ach–en–wee, dat zoo'n knappen, onze koloniën zóó door en door kennende Minister, aan het Kabinet meest ontvallen.

Dan van Karnebeek! Die heeft groot gevaar geloopen om ijdel te worden, zooals men in buiten— en binnenland om strijd heeft betoogd, dat hij een model Minister van Buitenlandsche Zaken is.

Voorts de schatkist-Minister. Welke verzorger van de schatkist, die hooge belastingen moet heffen, zal in de pas staan? Van hen, die het geld moeten opbrengen haalt hij altijd *te veel*; hun die het van de schatkist hebben moeten, brengt hij altijd *te weinig*.

Goed dat Minister de Vries niet zoo heel gemakkelijk uit z'n humeur raakt.

Tot slot nog de Minister President. De liberale heer Hans, voorzitter van den Nederl. Journalistenkring, schreef eenige maanden geleden, dat hij zijn aanvankelijk oordeel over Minister Ruys moest herzien. Bij 's Ministers optreden in 1918, had hij over Ruys de Beerenbrouck's capaciteiten alles behalve vleiend geschreven. Thans getuigde hij echter dat Minister Ruys getoond had, staatsmanseigenschappen te bezitten van den eersten rang.

Ah, zoo!

Hoe kon dat anders? Toen Troelstra door de revolutionaire wereldsituatie in November 1918 overspannen raakte en ook voor Nederland de revolutie meende te kunnen decreteeren, toen antwoordde Ruys namens de Regeering: Ieder, die langs niet wettelijken weg de staatsorde wil veranderen, zal de Regeering op zijn weg vinden en dan wijkt de Regeering niet.

Dat klinkt heel anders, dan toen korten tijd daarna een liberale oud–Minister van Binnenlandsche Zaken in de Tweede Kamer verklaarde, dat hij het door de S. D. P.–N. V. V. combinatie gedecreteerde program wel wilde aanvaarden.

Toen hebben ook alle liberalen begrepen, dat Ruys een preferabele stuurman is, ook al is hij Roomsch.

Nog eens, hoe kon het ook anders, als men ziet dat reeds na twee jaren de voornaamste programpunten der Regeering zijn afgewerkt.

Niet alleen dat de Lager Onderwijswet zoo goed als klaar is, doch ook de Middelbaar— en Hooger Onderwijswetten zijn belangrijk verbeterd.

Niet alleen dat de invaliditeitswet op belangrijke punten verbeterd, en, aangevuld met de wet op de Vrijwillige Ouderdomsverzekering, reeds volledig in werking is, de Minister van Arbeid heeft bovendien nog ander groot werk gedaan.

Zijn nieuwe Arbeidswet met den 8 urendag en 45–urige werkweek voor volwassen arbeiders, heeft Nederland in socialen zin, gebracht aan de spits der volkeren.

De moeilijkheden, die aan de wettelijke regeling van den arbeidsduur voor volwassen mannen vastzitten, heeft Minister Aalberse schitterend overwonnen, zelfs de afschaffing van nacht– en Zondagwerk voor bakkers werd tot algemeene tevredenheid verkregen.

Wie daaromtrent de historie raad pleegt, weet wat dat zeggen wil.

Op handige wijze bracht de Minister eenige urgente en belangrijke verbeteringen in de Ongevallenwet, zoodat Duijs in de Kamer uitriep: zooals Minister Aalberse het aanpakt, is het de juiste weg om spoedig en veel op sociaal gebied te bereiken.

De wet op de „keuring van waren", dus levensmiddelen in den uitgebreidsten zin des woords, is ook klaar en aan de in werking-stelling wordt krachtig gewerkt. Het land wordt daartoe in distrikten verdeeld, met een laboratorium tot onderzoek van waren, in elk district.

Zie verder hoe thans wordt gewerkt aan de volkshuisvesting, en hoe de werkloosheidsverzekering en bestrijding de aandacht vraagt, en het is verklaarbaar hoe men van 's Ministers werkkracht versteld staat.

Minister Aalberse heeft voorts den Hoogen Raad van Arbeid opgericht met het doel de georganiseerde sociale groepen in ons volk invloed te verzekeren bij den opbouw der sociale wetgeving.

Van dien Raad is de minister zelf voorzitter en de Raad werkt niet alleen aan de uitvoeringsmaatregelen voor de nieuwe arbeidswet, doch heeft ook reeds zijn aandacht te wijden aan een „Voorontwerp tot wettelijke regeling der collectieve arbeids–overeenkomst", een „Voorontwerp tot wettelijke regeling der arbeidsbemiddeling", een Voorontwerp, houdende bepalingen tot bevordering van de vreedzame bijlegging van geschillen over arbeidsaangelegenheden, enz. enz.

Zie, zoo'n staat van dienst, van wat reeds is afgewerkt, wat in behandeling is en van wat in voorbereiding is, doet noodwendig alle critiek verstommen. Daartegen doet ook de oppositiestemming door de anti revolutiewet in de socialisten gevaren, eenvoudig niets.

Tegen zulk een regeering en zoo'n arbeids–minister is het voor hen kwaad vechten. Minister Aalberse

Curacao voor honderd jaren.

Uittreksels uit het Rapport van Gouverneur A. KIKKERT.

Gedateerd van 2 Juli 1817.

(*Gepubliceerd door Dr. J. de HULLU, Rijksarchivaris.*)

Voortbrengselen.

BEREIDING VAN HET ZOUT, ETC. (3.

Van alle binnenwateren, welke dicht aan de zee gelegen zijn en met dezelve door een smal kanaal gemeenschap hebben, kan men zoutpannen maken met een gedeelte van het binnenwater door stevige en dikke dammen, van zware steenen gemaakt en dicht met gruis opgevuld, van het overige af te scheiden, zoodanig dat dit gedeelte alle gemeenschap met de zee ontnomen worde en het zeewater zich niet met hetzelve vermengen kunne

Deze zoutpannen kan men weder door dusdanige dammen in kleinere vijvers of zoogenaamde kommen verdeelen om een spoedige uitdamping te bevorderen.

Het zoute water in deze pannen of vijvers besloten, geheel stilstaande en geen verschen toevoer van de zee krijgende, wordt allengkens door de zonnehitte uitgedampt. Door deze uitdamping nemen de zoutdeelen zoodanig de overhand dat het zout al ras zijn kristallen begint te schieten, die zich aan de voorwerpen welke zij in de pan aantreffen en ook aan den bodem derzelver vasthechten daar met elkander tot een klomp vereenigen en ter dikte van drie à vier duim aangroeien, wanneer ook meestal het water opdroogt en het zout goed is om vergaderd te worden.

De rijpheid van het zout bestaat hierin, dat hetzelve blauwachtig wit en doorschijnend zij, en hoe grooter de kristallen zijn hoe beter zout. De gedaante der kristallen zijn zeshoekig vierkant (??!!). Zijn dezelve platachtig vierkant of schilverachtig, dan is het een bewijs dat het zout zijn volkomenheid niet bereikt heeft. Men vindt zoutkristallen, die elk op zich genomen een duim zeshoekig vierkant houden.

Is het zout bekwaam om vergaderd te worden, dan wordt het met ijzeren koevoeten en houweelen aan stukken geslagen en bij platen en brokken van twee à drie voet lengte en breedte (naar mate de dikte en vastheid van het zout) uit de pan gelicht en door de negers in manden en kleine vaten naar een hoogte of heuvel gedragen en opgehoopt, alwaar het zout eenige dagen moet blijven liggen om uit te sijpelen en te drogen. Geheel droog zijnde wordt hetzelve in magazijnen (pakhuizen) bewaard.

Gebeurt het dat er in het tijdvak, dat het zout zich zet of zelfs bij de inzameling, de regentijd begint, dan is alle hoop verloren. Het zout lost zich dan weder op tot pekel en de inzameling moet uitgesteld worden. Volgen er dan eenige dagen droog weder met sterken zonneschijn, dan schiet het zout weder spoedig kristallen en gewoonlijk beter dan het zonder regen zou geweest hebben.

Men heeft hier ook zonder zoute binnenwateren zoutbakken, welke uitgegraven worden en waarin het zeewater getapt wordt door middel van goten of riolen, welke men naar willekeur sluiten en openen kan. Het zeewater in deze bakken afgesloten dampt ook uit en geeft goed zout. Doch komt er regen bij, dan is het zout uit de bakken niet half zoo goed als uit de pannen, vermits de grond des bodems in de bakken niet zoo sterk met zoutdeelen doortrokken is als die der natuurlijke zoute binnenwateren.

Dikwijls gebeurt het dat men gedurende een geheel jaar geen zout vergaderen kan, hetzij de bereiding mislukke, of dat andere bezigheden juist op het tijdstip wanneer het zout tot volkomenheid geraakt is, den planter daarin verhinderen, ofwel dat een onverwachte regenbui de hoop op deze inzameling vernietige en het jaargetijde de wederbereiding ongunstig zij.

In het oostelijk gedeelte van het eiland zijn tegenwoordig negen zoutpannen en bakken, welke gerekend worden in de laatste tien jaren 39,300 vaten zout opgeleverd te hebben. En in het westelijk gedeelte vindt men thans zeven zoutpannen, die men in de tien jaren op 14,000 vaten schat. Twijfelachtig is echter deze begrooting, dewijl men op het weder en de jaargetijden, waarvan toch in één woord hier alles afhangt, zoo weinig staat kan maken.

De Amerikanen en Spanjaarden zijn de eersten, die zich met den zouthandel hier somtijds bezig houden. De prijzen zijn zeer ongeregeld. Gedurende dit jaar is het zout zeer duur en ook buitengewoon goedkoop geweest. Zoo groot is het verschil dat men soms het vat verkoopt tegen 5 realen, dan weder tegen 12 realen (een rijksdaalder). De gewone prijs is over het algemeen echter 8 realen per vat.

Volgens dezen prijs van 8 realen per vat rekent men op 40 ten honderd verlies eer het zout verkocht en geleverd is, te weten 14% voor het inzamelen aan negerloon en rantsoen, 20% voor het uitmeten en vergruizen, voor zakken en vracht- en voerloon naar de stad, en 6% makelaarsloon.

Ieder neger kan door elkaar gerekend twee vaten zout per dag inzamelen en verdient aan werkloon en rantsoen twee en een half tot drie realen. Is hij een eigen slaaf, dan komt het op iets minder, doch daar men meestal ook vrije lieden daartoe in 't werk stelt, kan men niet minder dan op 14% voor de onkosten bij het inzamelen rekenen.

Het zout moet, wil men er een goede markt voor hebben, over land of wel ook somtijds over zee van de plantagiën naar de stad vervoerd worden, alwaar hetzelve in pakhuizen opgeslagen, door makelaars, die daar hun werk van maken, aan de Amerikanen of Spanjaarden gedebiteerd wordt.

Komen de vaartuigen het zout in de baaien der plantagiën ontvangen, dan maakt het ook weer verschil in prijs, zoodat de planter hetgeen hij aan vracht naar de stad uitwinnen zou, hieraan weder moet verliezen.

Zijn echter de zoutpannen eens gemaakt en wel voorzien, zoo kan men toch altoos de resteerende 60% als winst voor de genomene moeite aanmerken, en de planters zouden zeker zich met meer ijver op de bereiding van het zout toeleggen, indien de zouthandel sedert eenigen tijd en voornamelijk gedurende de laatste drie jaren door het wegblijven der Amerikanen en de onlusten op de Spaansche kust niet geheel en al verslapt ware.

De grootte en gedaante der zoutpannen zijn verschillend. De meesten zijn halfrond en de grootste zal 400 á 500 voet lang op 200 á 250 voet breed houden. De zoutbakken zijn vierkant. Gewoonlijk zijn deze van 150 voet lang en 100 voet breed.

(*Wordt vervolgd.*)

werkt, ondanks alle geschreeuw van reactie, rustig onverzettelijk door, en het is voor de socialisten niet zonder bedenking, als zijn schitterend sociaal program straks klaar is, ondanks en tegen hun verzet in.

Resumeerende mag hier als conclusie worden gesteld, dat onze christelijke regeering, allereerst inzake haar eigen program en voorts met betrekking tot de netelige vraagstukken, die thans om oplossing vragen, reeds op schitterende wijze aan de verwachtingen heeft beantwoord; en voor de tweede helft der wetgevende periode ten volle aanspraak mag maken op het vertrouwen van dat deel van ons volk, dat naast onze oude volksvrijheden, ook de ware democratie voorstaat.

(*de Voorhoede*) C. J. KUIPER.

Na vijftig jaren.

Het jaar 1870 was een veelbewogen jaar en het werd gekenmerkt door gebeurtenissen van wereld-historische beteekenis. Belangrijk voor de Kerk en belangrijk voor den Staat. Van de grootste dier gebeurtenissen bracht de 18e Juli den vijftigsten verjaardag. Het Vaticaansche Concilie, sinds December 1869 vergaderend, hield op dien datum zijn laatste openbare zitting en daar had op plechtige wijze de afkondiging plaats van het dogma der pauselijke onfeilbaarheid.

Groot was de indruk, door deze afkondiging over de geheele wereld en vooral in Europa gemaakt. Een indruk, die niet werd uitgewischt door het ontstellende feit, dat een dag later plaats greep: de oorlogsverklaring van Frankrijk aan Pruisen. En er kwam heftige tegenspraak. De onfeilbaarheidsverklaring werd als een miskenning van de menschelijke wetenschap, als een stap achterwaarts in de geschiedenis, als een uitdaging aan het moderne leven en de moderne maatschappij uitgekreten. Zij vormde een bedreiging voor de regeeringen, zoo heette het; en dezen vonden daarin aanleiding, of liever het voorwendsel, om van hunne vijandschap tegen Rome in despotische daden blijk te geven.

Het werd een zware tijd voor de Kerk. Een tijd van vernedering en harden druk. Het was niet genoeg dat men haar met smaad bejegende en het dogma tot een carricatuur verwrong, waarbij ook het verbod, om het bekend te maken, in verschillende landen niet onbrak, — nog op de andere wijze kwam de beproeving over haar. De wending, welke de Fransche-Duitsche oorlog al spoedig nam, had tot gevolg, dat de Paus geen voldoende bescherming meer vond voor hetgeen hem van zijn wereldlijke macht was overgebleven. Napoleon III riep zijne troepen uit Rome terug op denzelfde dag, dat hij een zijner eerste groote tegenspoeden op het slagveld ondervond, en nu lag de weg naar de Eeuwige Stad voor het Italiaansche leger open. Op den 20en September nauwelijks twee maanden na de grootsche plechtigheid der dogma-verklaring in den Sint Pieter, zegt het *Centrum*, trok dat leger door de bres der Porta Pia de stad des Pausen binnen en werd Rome van hoofdstad der Christelijke wereld gemaakt tot hoofdstad van een koninkrijk. Een gewelddaad was voltrokken, de schending van een der meest onaantastbare rechten, welke de geschiedenis weet aan te wijzen, een voldongen feit.

En de vijanden der Kerk juichten. Zij legden zelfs op even onwaardige als plomp-sarcastische wijze verband tusschen de gebeurtenissen van 18 Juli en 20 September. De onfeilbare Paus was een onttroonde koning geworden en daarmee uit de rij der souvereinen verdreven. Welk aanzien restte hem thans nog? En beteekende zijne vernedering ook niet de vernedering der Kerk, waarvan hij het Hoofd was? Nu de Kerkelijke Staat had opgehouden te bestaan en Rome niet langer bleef de stad der Pausen, brak een nieuwe periode in de wereldgeschiedenis aan, welke Paus en Kerk tezamen zou brengen op een lager plan niet alleen, maar straks ook onvermijdelijk zou maken tot bloote herinneringen van een nooit te herstellen verleden. Zij hadden hun tijd gehad. De val van Rome als stad was tezelfder tijd de val van Rome als Kerk en geestelijke macht.

En nog nijpender werd de beproeving. Het liberalisme en anti-clericalisme steeg tot zijn hoogste hoogte, al zag het zich reeds uit de verte door het socialisme bedreigd. Bismarck werd de machtigste staatsman in Europa. Hij behoorde niet tot het liberale leger; hij behoorde tot geen enkele partij; hij was zichzelf. Maar met het anti clericaal en anti-papistisch liberalisme verbond hij zich toch tegen de Kerk. Het vond in hem een uitvoerder zijner bedoelingen, en jarenlang teisterde een brutale Kerkvervolging, welke men een strijd om de cultuur, om de beschaving durfde noemen, de Duitsche landen.

Het voorbeeld vond navolging. Wat de oppermachtige rijkskanselier, de man van „ijzer en bloed" dorst te ondernemen, meenden ook anderen zich te kunnen veroorloven. En over geheel Europa ging een storm tegen het Katholicisme, dat, naar zijne fanatieke bestrijders hoopten en uitspraken, in zijn grondslagen was getroffen. Een befaamde Belgische anti-clericaal, minister geworden, sprak zelfs van een „lijk" dat nog slechts wachtte op zijne begrafenis!

De kentering, de ommekeer en daarmee de beschaming dergenen, die den ondergang der Kerk hadden voorspeld en gewild, kwam sneller en krachtiger, dan hare verdedigers durfden verwachten. Het wonderbare, het ongelooflijke geschiedde. Van de „Staatskerk", door Bismarck nagestreefd, kwam niets. Zij bleek reeds aanstonds de kiem der ontbinding in zich te dragen. En de „scheuring", welke men had gehoopt, dat het gevolg zou zijn van de afkondiging der Onfeilbaarheid als leerstuk, bepaalde zich tot den afval van weinigen. Bismarck zelf gaf, na eenige jaren van hard, maar vruchteloos geweld, den strijd op; hij ging naar Canossa, en de mindere goden in Duitschland en elders hadden slechts te volgen. Het Katholicisme toonde zijn onverwoestbare levenskracht; de Paus, van zijn tijdelijk bezit beroofd en teruggedrongen in zijn paleis, trad op als arbiter bij internationale geschillen. Het Pausdom is weder een wereldmacht geworden, schreef de Londensche *Times*, wat alleen in zóóverre onjuist was, dat het nimmer had opgehouden, ook, niet in de dagen zijner grootste bekommering, een wereldmacht te zijn.

Die dagen liggen alweer tal van jaren achter ons en de loop der feiten heeft slechts bevestigd en in scherper licht gesteld, wat toen reeds voor iedereen duidelijk was geworden. Het Pausdom en de Kerk staan ongeschokt in het midden van den tijd. Doch om hen heen is veel ineengestort, wat groot en onvergankelijk scheen. Vijftig jaren na het Vaticaansch Concilie, vijftig jaren na de overweldiging der tijdelijke macht van den Paus ziet de wereld zich geplaatst voor geheel andere verhoudingen en tal van ruïnes. „De werken der menschen, zij komen en vergaan," heeft de dichter gezegd, en dat woord is wel zeer bizonder van toepassing op deze phase der historie. Hoeveel tronen zijn stukgeslagen, hoeveel grootheid en macht werd als met reuzenhand weggevaagd! En wat rest er van het liberalisme, van zijn stelsel, zijne theorieën, zijn invloed op de volken en het Staatsbestuur? Het bestek van slechts een halve eeuw heeft het wezen en het aanschijn van gansch Europa, van geheel de wereld gewijzigd, staatkundig, intellectueel en maatschappelijk.

Maar niet veranderd is de Kerk, noch de Paus. Zij zijn dezelfden, die zij gisteren waren, die zij waren in de vorige eeuw, die zij waren vóór bijna twintig eeuwen. De wisseling der jaren treft hen niet, vermindert hen niet. En zoo herdenken wij de afkondiging van het leerstuk der Onfeilbaarheid, zoo herdenken wij ook den tijd van beproeving, die daarop voor Rome volgde, in het blijde bewustzijn en met een zekerheid, door de feiten bevestigd, dat de grootheid en hechtheid der Kerk door geen menschelijk geweld te schokken is en aan het Katholicisme en toekomst behoort.

Aan Mag. Dr. J. V. de Groot O. P. Professor aan de Amsterdamsche Universiteit, heeft dit feit weder een dier magistrale artikelen ontlokt, als waarvan hij 't geheim bezit: groote gedachten in grooten stijl weergeven, den geest boeiend en 't hart verheffend.

Mogen we hier de aandacht vragen voor de slotbeschouwing van den eminenten schrijver. Zij raakt onze verwachtingen voor de naaste toekomst en verwijdt onzen blik, omdat ze ons leert zien door de oogen der Kerk, die zich bewust is van haar wereldzending in alle tijden.

„De overweldiging van Rome maakte het Paus Pius IX onmogelijk het concilie-program geheel af te werken. Hoogere bedoelingen konden niet verder.

Onder andere, een voorstel met veertig handteekeningen (10 Febr. 1870) om preventieve maatregelen tot handhaving van den vrede. „De tegenwoordige wereldtoestand — werdt er gezegd — is onhoudbaar wegens het uitbreiden der legers."

Wanneer zullen wij de Kerk wederom vergaderd zien?

De H. Geest, die haar bestuurt, kent de wereld.

Middelerwijl heeft Christus aan het werk zijner handen groote dingen gedaan. De thans half vertrokken eeuwkring is als een offerschaal, gevuld met hemelsche zegeningen. Gesterkt door geestdrift en energiek in hun toegewijde trouw ijveren de bisschoppen alom voor het bovennatuurlijke leven en het onschatbare goed, dat er reeds hier op aarde uit voortvloeit. Geschraagd door de werkdadige aanhankelijkheid hunner medebroeders in de bisschoppelijke waardigheid, staan de vier laatste pausen in den tijd als de hoogste getuigen der evangelische moraal en hun hand wijst profetisch naar Boven. Gesluierd en verblind als door een slechte macht liepen de „pontifices" van den Kultuurkamp de gracht in, die zij voor het „ultramontanisme" deden graven. Grooter kwaad, ongetwijfeld, dan de Europeesche kultuurkampers ons bereid hadden, dringt door de allersmartelijkste krijgsontreddering op ons aan; maar dieper dan ooit ligt in trouw gebleven katholieke harten de eenheid van geheel ons volk met den Opperherder te Rome.

Tegen alle verwachting van wie het „Vaticanum" smaadden, staat de roomsche kerk, hoezeer allerlei machten en stelsels en hartstochten haren invloed ook belemmerden, deze laatste halve eeuw nog als een weldoende kracht van geestelijk leven tegenover de menschheid.

Op het Concilie leidde een hoogere hand de bouwmeesters, die met Jezus Cristus zelf als uitersten hoeksteen een hechten grondslag legden tot wederopbouw der tegenwoordige maatschappij.

Wereldgebeurtenissen als de Kerkvergadering van 1870 zijn zegepralen van Christus.

Wie niet het geluk heeft ze te zien in haar geheelen samenhang met de katholieke geloofsleer, schudt het hoofd of zwijgt en gaat voorbij. Wie wel gelooft, verheerlijkt God.

Hij ziet Gods kerk leven.

Gelijk zij leefde te Nicea (325), toen zij tegenover Arius' ontkenning, haar oud geloof uitsprak in een nieuwe plechtige verklaring aangaande Christus, den Godmensch. Wie niet onderscheidt tusschen een nieuw Credo en zulke nieuwe plechtige verklaringen van het oude, diens voorstelling van de zending der roomsche kerk op aarde is doodsch. De historie moet hen tot het leven herroepen. Zij toont ons de menschheid in beweging en met altijd andere vragen omtrent godsdienst en zedeleer. Uit haar ouden schat zal de kerk bijgevolg voortgaan nieuwe antwoorden te geven.

In alle geloofsgeschillen zal haar levende rechtspraak de eenheid bewaren en den inhoud van haar rijk waarheidsleven zal zij blijven ontplooien, wanneer de tijd, die nu „moderne" heet, met ons lang zal zijn ten grave gedaald.

Mogen zij, die klopten aan alle moderne deuren, zonder den vrede te vinden, tot die ééne gemeenschap komen, waar het heilige licht door geen tijden kan worden gebluscht.

Het Vatikaansche Concilie riep allen tot die eenheid onder den éénen onzichtbaren Herder, voor wiens voeten Petrus zijn geleenden staf eenmaal zal nederleggen, wanneer de volheid der tijden daar zal zijn.

Neige God het hart der volkeren naar die roepstem!"

DE VERHOUDING TUSSCHEN KERK EN STAAT.

Voorop dient gezegd, dat Kerk en Staat, krachtens de natuur der dingen, moeten samen gaan en elk binnen zijn sfeer werkzaam zijn tot heil van het menschdom. Dit is niet een stelling, die door het Christendom in de wereld is geworpen, maar een waarheid die zoo oud is als het menschdom. Gelijk het voor iederen mensch, — dit is voor elk redelijk schepsel Gods bestaande uit een onstoffelijke, onsterfelijke ziel, en een stoffelijk, sterfelijk lichaam — ontwijfelbaar is dat hij behalve lichamelijk voedsel een geestelijk voedsel hebben moet, zoo is het voor huisgezin en Maatschappij noodzakelijk, dat het geestelijk en stoffelijk element samengaan en elkander steunen moet.

De Geschiedenis der wereld is in de eerste plaats de geschiedenis van den Godsdienst. De feiten der historie van de vroegste tijden af hebben zelfs atheisten genoodzaakt dit te erkennen.

Om nog eens duidelijk te zeggen waarom het gaat: de Staat die zich niets aantrekt van den godsdienst is de atheïstische staat, die een volstrekte scheiding proclameert tusschen den godsdienst en de maatschappelijke samenleving; twee dingen die evenmin te scheiden zijn als ziel en lichaam. Gelijk de atheist een ander leven loochent, geen rekening houdt met een eeuwig Hiernamaals, zoo loochent de atheïstische staat alles wat den onsterfelijken mensch in dit en in 't eeuwig hiernamaals behoeft, om zich alleen te occupeeren met kultuur van dit leven, met het lichamelijk aardsche bestaan. *Principieel* moet ieder Katholiek, onder welke omstandigheden ook, scheiding van Kerk en Staat veroordeelen.

Dit neemt niet weg, dat het somwijlen beter is om opportuniteitsredenen *scheiding* tusschen beide te hebben, *eerlijke scheiding*, dan verbintenis die tot onderdrukking leidt van den godsdienst. Dit is van twee kwaden het minste kiezen. Men heeft dan de Concordaten, wederzijdsche overeenkomsten tusschen Kerk en Staatsbestuur.

Nu staan we hier in Curaçao voor een vreemd geval.

Er is niet zoo lang geleden hier in den Kol. Raad een stem voor scheiding van Kerk en Staat opgegaan. Met nadruk moeten wij erop wijzen dat dit voorstel in den Kol. Raad niets te maken heeft met het vrijwel *gelijkluidend* voorstel in Holland.

Het votum van scheiding in den Kol. Raad onlangs door den Heer H. STATIUS MULLER geformuleerd, was in oorsprong van zuiver-vrijzinnigen huize. Wij konden even goed zeggen van maçonnieke makelij, maar die goede vrijmetselaars zullen natuurlijk er het vaderschap van ontkennen.

Met andere woorden, er werd door den Heer H. Muller en zijn slippendragers een actie op touw gezet hoofdzakelijk tegen de Katholieke Kerk, en indirect tevens tegen den Protestantsche Eeredienst. — 't Was niet om scheiding te doen, die was er, maar om vernietiging der verbintenis die een bepaald aantal bedienaren van den godsdienst financieelen steun verzekert uit 's Lands middelen. Het was een kleinzielige poging om onder 't motto van bezuiniging eenige duizenden guldens te onttrekken aan de geestelijken, schijnbaar om op de begrooting te bezuinigen, maar in werkelijkheid om de Katholieke Missie een hak te zetten.

Men kan of mag dus volstrekt niet zeggen: ook in het Vaderland is thans de quaestie aan de orde over Scheiding van Kerk en Staat; ook dáár wil het *Rechtsch Ministerie* de zilveren koorden verbreken waarmede de Kerken aan den Staat zijn gebonden. Neen, men wil in Nederland volstrekt niets wat gelijkt op 't votum Muller *cum suis*. De Curaçaosche motie is een motie van Kerkvervolging, de Nederlandsche volstrekt niet.

Wat behelsde de Vijfde Conclusie der Grondwets-Commissie bij de Anti-Revolutionnaire partij in Nederland?

Wij laten die hier afdrukken:

1. „De Grondwet eerbiedige en erkenne nadrukkelijk de vrijheid van alle kerkelijke gezindten, die zich geconstitueerd hebben op den grondslag eener bestaande belijdenis des geloofs en (of) kerkenordening, welker uitspraken of bepalingen niet strijdig zijn met het grondwettelijk recht en het Staatsgezag. Mitsdien worde in de Grondwet weggenomen elke bepaling, die thans nog de vrijheid der kerken belemmert of aan den eerbied haar verschuldigd, te kort doet.

2. In de Grondwet worden gewaarborgd de rechtspersoonlijkheid dezer kerkelijke constitutiën en haar autonomie in eigen kring.

3. Aan de Regeering worde in de G. W. de verplichting opgelegd, telkens wanneer Zij in haar wetgevende bepalingen of bestuursmaatregelen een terrein betreedt, waarop de kerken krachtens haar souvereiniteit in eigen kring zelfstandige rechtsaanspraken kunnen doen gelden, haar advies in te winnen.

4. De financieele band, die thans tusschen den Staat en de Kerkelijke constitutie bestaat, worde verbroken, nadat aan de rechthebbende het rechtens verschuldigde zal zijn uitbetaald in den vorm van het gekapitaliseerd bedrag der thans verleende subsidie."

— Deze vier nummers verdienen ieder een zeer aandachtige beschouwing, maar in verband met de voorgestelde scheiding van Kerk en Staat in onze kolonie hebben we rechtstreeks te doen met No. 4. „De financieele band, die thans tusschen den Staat en de Kerkelijke constitutie bestaat worde verbroken, na dat aan de rechthebbenden het rechtens verschuldigde zal zijn uitbetaald in den vorm van het gekapitaliseerd bedrag der thans verleende subsidie."

Vooreerst moeten we opmerken, dat we *principieel* ook dezen vorm niet mogen goedkeuren. Of het wenschelijk is thans, volgens het axioom: „van twee kwaden het minste kiezen" de scheiding zóó door te voeren, zullen ervaren Katholieke Kamerleden hebben te bestudeeren. Om opportuniteitsredenen alleen zulzij misschien mee kunnen gaan in de richting der Anti-Revolutionnairen. In het voorstel zelf ligt onwaarheid en onbillijkheid. We willen er niet over vallen, dat er gesproken wordt van tegenwoordige *subsidie*: vrijwilligen steun. De toelagen van staatswege hebben hun aanzijn te danken aan geheel iets anders: Oudtijds bestonden de inkomsten der Geestelijken hoofdzakelijk uit de opbrengst der Tienden; toen de Staat die tiendrechten aan zich had getrokken, werden daarvoor eenige toelagen — zonder proportie met de oude Tienden — in de plaats gesteld.

We weten, dat de Anti-Revolutionaire Partij, de Calvinisten met hun grooten Leider Dr. Abr. Kuyper voorop, sinds tientallen jaren streven naar meer onafhankelijkheid van den Staat. En dit uit *beginsel*, zooals bijv. in de Stone-lezingen van Kuiper is bepleit. Wij kunnen dit aan hun eigen oordeel overlaten, maar ons bevalt de opzet, ook zooals die thans daar ligt, zeer weinig.

Immers wat wordt er voorgesteld? Letterlijk dit. De Staat geeft U wat volgens tegenwoordig gebruik u toekomt en verder zijt gij dood voor hem.

Dat is onbillijk en onwaar tegelijk: De Kerk leeft en groeit gelijk een volk leeft en groeit: over tien jaren is de verhouding in getal heel veel anders dan tegenwoordig; de aanrakingspunten tusschen Kerk en Staat zullen dan ook gewijzigd zijn, onderwijs, armwezen, wetgeving, volkstucht enz. enz. — die dingen staan nooit stil en Kerk en Staat kunnen elkander niet missen op al die terreinen van geestelijken en lichamelijken arbeid. Zie bijvoorbeeld het zeer sprekende voorbeeld van Frankrijk in den jongsten tijd. Er ligt een onwaarheid in het voorstel, er is een verloochening van de menschelijke natuur, een ontkenning van de *essentie*, het wezen der dingen. En wel in die mate, dat we kunnen voorspellen met volle zekerheid, dat op den duur deze regeling niet houdbaar zal blijken.

De bovenstaande conclusie der A. R. Partij spreekt ditzelfde genoegzaam uit sub 4: Aan de Regeering worde in de Grondwet de verplichting opgelegd, telkens wanneer Zij in haar wetgevende bepalingen of bestuursmaatregelen een terrein betreedt, waarop de kerken krachtens haar souvereiniteit in eigen kring zelfstandige rechtsaanspraken kunnen doen gelden, haar advies in te winnen."

Heel gelukkig lijkt ons de formule niet, maar zeker wordt er gezegd, dat Kerk en Staat in wetgeving en bestuursmaatregelen elkander ontmoeten, gelijk in de geheele samenleving, met al haar wisselingen.

Dit juist is onze stelling, 'n stelling die steunt op Natuur en Openbaring beide.

Niet straffeloos wordt die stelling voorbij gezien; dat leert de Historie van het menschdom.

En daarom voldoen ons de woorden van gezond verstand door Prof. MR. VAN EMBDEN (vrijz. democr.) in de Kamer uitgesproken, vroeger door ons aangehaald, ons veel meer dan het getheoriseer van den anti-revol. Minister DE VRIES.

In de zitting van 7 Februari, waar hij den minister van repliek diende, zeide dit Kamerlid:

„*Waarom kan dat groote geestelijke belang, hetwelk zich niet laat gelijkstellen, maar toch vergelijken met andere geestelijke belangen welke de Staat steunt en subsidieert, niet in aanmerking komen en in sterkere mate dan tot dusverre voor staatssteun, evenals instellingen op het gebied van kunst en onderwijs.*

Ik weet wel dat hier netelige kwesties schuilen, dat zich moeielijkheden zullen voordoen, waarvan de oplossing veel hoofdbrekens zal kosten, maar waar het hier zulk een groot belang geldt, zijn die moeielijkheden er, om aan hun oplossing althans alle moeite te besteden.

Alleen met het uitspreken van een machtspreuk „dat het voor beide partijen beter is, dat zij financieel uit elkander gaan," heeft de zaak niet de aandacht gekregen, die zij waard is."

De *cursieve* woorden geven een juiste vaste lijn aan voor de verhouding tusschen den *neutralen* Staat en de Kerk.

Ingezonden.

Inkomstenbelasting op Aruba.

Zeer geachte Heer Redakteur,

De geldaanbidders zullen zeggen, dat de belastingschuldigen op Aruba (uitgezonderd de Ambtenaren) bijzondere redenen hebben om uiterst tevreden te zijn met den aanslag van dit jaar, omdat deze zoo zeer tot hun voordeel werd berekend. Doch ik veronderstel, dat zij als eerlijke burgers eerder van een tegenovergesteld gevoelen zullen zijn, omdat ik weet, dat zij zich onder dit opzicht tegenover het gouvernement nog als schuldenaars zullen beschouwen en er opgesteld zijn een redelijk belasting te betalen, teneinde ook voor zich zelf de voldoening te

smaken hun burgerplicht volgens eer en geweten vervuld te hebben.

De gouvernementsontvanger verwittigde mij door een aanslagbiljet dat ik naar een inkomen van fl 1400 jaars was aangeslagen.

Tegelijk ontvingen ook mijn medeburgers van deze stad van gelijke maatschappelijke positie een aanslag biljet volgens een inkomen variëerend tusschen fl 1200 tot fl 2000.

Wanneer ik in mijn huishouden de zuinigheid goed in acht neem, kan ik de uitgave voor het onderhoud van mijn huisgezin beperken tot een bedrag van ± f 3000 's jaars; en ik kan niet aannemen, dat de anderen, hier boven ter sprake gebracht, het met minder kunnen doen. Daar de Commissie belast met den aanslag meende, dat ik in dezen duren tijd met zulk een gering inkomen van f 1400 in het onderhoud van mijn gezin kan voorzien, moest zij zeker van de veronderstelling uitgaan, dat bij mij thuis of wél de tafel niet gedekt wordt of alleen bij uitzondering iets beters bij de maaltijden opgediend wordt dan gesuikerde foenshy of verkeerde zij misschien onder een of anderen ongunstigen indruk ten opzichte van mijn persoon.

Hiertegenover wil ik eerlijk zijn, en verklaren, dat ik tot nog toe in staat ben geweest mij een inkomen van *boven* de f 3000 te bezorgen en stel er een eer in ook de belasting overeenkomstig dat inkomen te betalen.

Een aanzienlijk koopman tevens scheepseigenaar, aangeslagen tegen f 6000 maakte de opmerking, dat er andere voorname kooplieden, eigenaars van schepen, zijn, die veel hooger moesten aangeslagen worden en dat zijn buurman, de rijkste koopman van Aruba, die slechts aangeslagen werd voor een inkomen van fl 7000, eigenlijk minstens tweemaal zooveel diende te betalen, als hij.

Naar mijn bescheiden meening, heeft deze opmerker zeker recht op een aanslag van minstens f 12 000 en ook de andere belastingschuldigen, over wie de bewuste opmerker met recht genoemde aanmerking maakte, dienen naar dezelfde verhouding aangeslagen te worden.

Ik heb de eer al deze kooplieden goed te kennen en ik durf beweren, dat zij geen van allen geldgierig zijn en dat een paar honderd gulden belasting 's jaars min of meer volstrekt geen merkbaren invloed op hun tegenwoordige financieele positie zal hebben, zoodat men verwachten mag, dat zij er evenmin tegen op zullen zien om gezamenlijk eenige duizenden guldens méér in de koloniale kas te storten, waardoor dit eiland bij het Bestuur ook hoogere aanspraken kan laten gelden en bijdragen tot de meerdere economische verbetering van de plaats hunner inwoning.

Het kan zijn dat ik een verkeerde voorstelling van zaken heb en de toestand te rooskleurig inzie en dat de Commissie van aanslag wèl grond had voor haar lage aanslag, edoch een ding weet ik zeker, nl. dat elke reis van een der schoeners met emigranten naar Cuba den eigenaar een zoet winstje van f 7 à f 10 000 bezorgt.

Terecht kan de opmerking gemaakt worden, dat het Bestuur een langen tijd zich weinig voor Aruba geïnteresseerd heeft, doch nu hebben wij een nieuwen gouverneur en reeds hebben wij de voldoening dat hij een aanvang gemaakt heeft met verschillende noodzakelijke verbeteringen.

Daarom ook acht ik het wenschelijk dat wij van onzen kant wat méér opbrengen aan belasting, opdat wij voortaan ook onze belangen des te beter door den Kol. Raad behartigd zullen zien, die reeds meermalen blijk gaf wel degelijk rekening te houden met hetgeen elk eiland opbrengt, zoodat in het vervolg door de leden van den Raad met grond zal kunnen beweerd worden, dat Aruba een beter lot verdient.

Dankzeggend, hoogachtend,
Een opmerker van Aruba.
E.

Bonaire 1 Sept. 1920.

Zeer Eerw. Redacteur.

Gelieve het volgende in uw Amigoe di Curaçao op te nemen. Bij voorbaat dank voor verleende plaatsruimte.

De feestelijkheden van 31 Augustus behooren reeds tot het verledene. Volksspelen, audientie, fakkeloptocht en kindertraktatie hadden als gewoonlijk een kalm en rustig verloop. De feestcommissie mag zich in dit opzicht geluk wenschen. Ik wenschte slechts een kleine aanmerking te maken op de kindertraktatie. Daarbij is m. i. niet de gewenschte en billijke onpartijdigheid in acht genomen. Voor de leerlingen van de openbare school werd ± 25 ct. per kind besteed, terwijl de bijzondere scholen van de Playa zich met ± 10 ct. per leerling moesten tevreden stellen, en de school van Rincon niets kreeg. En wat al moeite het gekost heeft om aan dat onnoozele bedrag van een dubbeltje te komen zal ik maar niet meedeelen. De school van Rincon werd er, tegen mijn bedoeling in, de dupe van. Aanvankelijk had de commissie f 30 bestemd voor de 3 bijzondere scholen met haar ruim 600 leerlingen; dus ongeveer 5 ct. per kind. Doch over het weinige wil ik niet klagen; een kinderhand is gauw gevuld en wat de commissie niet heeft kan zij ook niet geven.

Mijn grief is slechts de begunstiging van de eene partij ten koste van de andere. Alle kinderen hebben gelijke rechten. Door de bij wet ingevoerde gelijkstelling heeft de koningin dit nog onlangs openlijk erkend.

Wat mij vooral bevreemd, is dat een landraad en lid van de schoolcommissie aan die onredelijke begunstiging zijn toestemming heeft willen verleenen. In zijn hoedanigheid van volksvertegenwoordiger en lid van de schoolcommissie had hij het m. i. voor de misdeelde partij moeten opnemen.

In naam van het bijzonder onderwijs op Bonaire en tevens in naam van onze leerlingen dankt onderge teekende de feestcommissie voor hetgeen ter traktatie verleend werd, doch protesteert daarbij tegen de onbillijke preferentie door de feestcommissie aan den dag gelegd.

Fr. Maxentius,
Hoofd der R. K. Bijzondere Jongensschool te Kralendijk op Bonaire

---

Berichten uit de Kolonie.

Stookolie of stinkolie?

De stookolie of residu is goed op weg de steenkolen geheel en al te verdringen. Voor onze haven breken daarmede gunstige vooruitzichten aan voor nog drukkere scheepvaart.

Doch vele bewoners der stad vooral aan de Westzijde der haven zien nu reeds vol angst die dagen tegemoet. Wanneer zij nu reeds ontwaren, hoe een enkele boot, bv. de *Stuyvesant*, aan de Handelskade gemeerd, heel Otrabanda in een dikke zwarte rook hult, die de huizen binnendringt, die alle meubels met een kleverig vette roetlaag bedekt, die den adem benauwt en verstikt, het verstand bedwelmt en beneevelt, dan is er wel reden om zich voor de toekomst beangst en bezorgd te maken.

Doch men schijnt niet te weten, dat dit kwaad zeer goed kan voorkomen worden. Het is volstrekt onnoodig, dat dikke zwarte wolken van roet en rook die schoorsteenpijp uitgolven en over de stad neerzakken. Roetvorming beteekent onvoldoende verbranding, wordt veroorzaakt door overdadige toevoer van brandstof, die het vuur niet in staat is onmiddellijk te verzwelgen en te verteeren. Deze wordt dan onverbrand als roet en rook de schoorsteen uitgedreven.

Juist het groote voordeel van de residu is, dat de toevoer van deze brandstof volkomen kan geregeerd worden, van de geringste hoeveelheid die toereikend is om de vuren aan te houden, tot een maximum dat volstaat om het schip zijn grootste snelheid te geven. Wat daarboven gaat is overdaad, is verkwisting, vliegt onverbrand de schoorsteen uit, dient al leen om het scheepsdek ongenietbaar en de bewoners der haven waar men aanlegt, tot zijn onverzoenlijke vijanden te maken.

Overdadige toevoer van stookolie leidt tot ongelukken, omdat er gevaar bestaat, dat het vuur met geweld uitslaat op de stookplaat, zooals eenige maanden geleden met de „Stuyvesant" voor Colon plaats vond en den armen stoker deerlijk verbrandde.

Dezer dagen lazen wij een bericht in „Le Journal," waarin vermeld werd, dat de proef met stookolie (*mazout*, zegt men in Frankrijk) als brandstof voor locomotieven uitstekend geslaagd was.

Onder de voordeelen werden genoemd de *totale afwezigheid van rook*, waardoor de machinist beter de signalen kan onderscheiden, terwijl de aanvoer van het mazout, tegenover steenkolen een belangrijken arbeidsbesparing geeft.

Een ander bericht, het SS. *Mauretanie* betreffend. meldt, dat dit stoomschip onlangs eveneens voor stookolie is ingericht geworden. In plaats van 320 stokers, gelijk het gebruik van steenkolen vorderde, meent men het nu met 42 man af te kunnen, ofschoon de bond van stokers en machinisten 54 man noodig achtte.

Tegenover al die voordeelen mag toch zeker wel geeischt worden, dat de stokers hun werk goed verstaan, en met meer beleid en onder beter toezicht hun arbeid verrichten.

De Stuyvesant speciaal heeft onder dit opzicht in onze haven reeds een treurige vermaardheid verworven. Zij staat werkelijk in een kwaden reuk.

Regen.

Gisteren nacht viel er in de stad een goede regenbui, doch naar het schijnt heeft het in de buitendistricten aan de Westzijde veel harder geregend. Volgens het zeggen, staat onder Sta. Maria reeds water in de dammen en is men er begonnen te planten. De voorteekenen schijnen gunstig; het broeiend weer van de laatste dagen deed met verlangen uitzien naar een verfrisschenden regen. Het is te hopen dat er spoedig nog heel veel meer komt.

Het SS. Hermes.

Het SS. „Hermes." van de K. W. I. M. dat Donderdag voor het eerst onze haven bezocht, is ongeveer 9 maanden geleden voor het eerst in de vaart gebracht. Het kwam nu van Valparaiso terug en alleen aan het toeval, dat er bij zijn doorvaart door het Panamakanaal te Colon geen stookolie disponibel was, hebben wij het te danken gehad, dat dit schip onze haven binnen liep om hier stookolie van de „Cur. Petr. Mij" in te nemen. Het schip meet 2790 ton en heeft een laadvermogen van 4500 ton. Het is gebouwd naar het type van de „Jan van Nassau. Donderdag avond laat is het met bestemming naar Amsterdam vertrokken.

Het is eigenlijk een vrachtschip, maar heeft tevens plaats voor een 10 tal passagiers. Een drietal passagiers van hier maakt de reis naar Amsterdam mede.

De Petroleum-kwestie voor Amerika.

Het Julinummer van *Commercial America* wijst erop, dat volgens de laatste cijfers over de wereldvoorziening met petroleum, gepubliceerd door den *United States Geological survey*, alle andere landen slechts half zooveel petroleum (met verwante producten, als benzine, stookolie, enz.) gebruiken als de Vereenigde Staten, terwijl die landen daarentegen in hun grond zevenmaal zooveel olie bezitten.

De landen buiten de Ver. Staten gebruiken tegenwoordig ongeveer 200,000,000 barrels olie per jaar, maar hun voorraden zijn groot genoeg om het verbruik op dezen voet gedurende meer dan 250 jaren voort te zetten. In sterke tegenstelling daarmede zijn de cijfers, op de Ver. Staten betrekking hebbende. Hier bedraagt de productie thans meer dan 400,000,000 barrels per jaar, doch op dezelfde schaal voortgaande, is er slechts voor 18 jaar voorraad. M. a. w. de Vereenigde Staten gebruiken hun voorraad 14 maal zoo snel als de rest van de wereld.

Gelukkig — aldus de beschouwing in *Commercial America* — is het eenvoudig onmogelijk om al de olie, die in de Vereenigde Staten gevonden zou kunnen worden — totaal 7 billioen barrels — in de periode van 18 jaren niet alleen te voorschijn te brengen, maar zelfs te exploreeren.

In plaats van al deze petroleum, benzine, stookolie, enz. in zoo korten tijd te produceeren, zullen de Amerikaansche verbruikers wel of meer en meer zich afhankelijk moeten maken van den aanvoer uit andere landen of rondkomen met een geringere hoeveelheid. Waarschijnlijk zal het komende geslacht zoowel het eene als het andere moeten doen.

(*Cur. Ct.*)

Draadloos Station.

De Surinamer van 2 September meldt het volgende bericht:

Met genoegen kunnen we nu met besliste zekerheid melden, dat binnen zeer korten tijd Suriname zal verrijkt zijn met een Draadlooze. De bespreking tusschen het Gouvernement en de Surinaamsche *Bauxiet Co.* zijn reeds zoo ver gevorderd, dat er alleen nog maar kwestie is omtrent de plaats. Men moest wachten op de komst van den Heer Snellen, den nieuwen Directeur van den Landbouw, die ook in deze zaak zal geconsulteerd worden, daar de draadlooze zal komen in de buurt van den Cultuurtuin.

Op Moengo, (de plaats in het binnenland van Suriname, waar de *Bauxiet Co.* haar terreinen heeft, waar het mineraal gevonden wordt,) zal natuurlijk ook een installatie geplaatst worden. Die van de stad komt geheel ten dienste van het publiek. Spoedig zullen wij dus verbinding hebben met de draadlooze van Curaçao en zal de *Bauxiet Co.* ons Gouvernement vóór zijn.

Valsche Morocoten.

Deze week zijn hier een 30 tal valsche Amerikaansche Morocoten in beslag genomen. De persoon, die ze uitgaf, was er mede van Venezuela gekomen. Naar het schijnt, bestaat er geen voldoende reden om deze persoon te verdenken deelgenoot te zijn van de valsche munters.

In ieder geval zij men op zijn hoede.

Diefstal.

Na het verlaten van de Spaansche boot *Antonio Lopez* miste een der passagiers Dr. J. M. Sanoja een zeer kostbaren Kodac, die hij tegelijk met zijn andere passagiersgoederen in een pontje had geladen. Ondanks alle nasporingen werd de Kodac niet teruggevonden.

De Red "D" Line.

Reeds een jaar geleden meldden wij dat de *Red "D" Line* twee grootere stoomschepen in de vaart zou brengen. Nu meldde dezer dagen het *Bol. Com.* alhier op gezag van *El Mundo* van Porto Rico, dat die lijn twee schepen meer zou inleggen in haar dienst tusschen New York, Curaçao en Venezuela.

Het stoomschip *Caracas* zou dan gereserveerd blijven voor den dienst tusschen Cuba en Porto Rico.

Cur. Petrol. Mij.

Deze week gingen de producten van de *Curaç. Petrol. Mij.* weer met een sprong de hoogte in.

De Petroleum steeg op eens van f. 3 50 tot f 3,80 per blik, terwijl de gasoline van f. 5,65 tot f. 6,20 op sloeg.

De koersen.

In de laatste dagen is er een sterke stijging waar te nemen van de dollarwaarde. Dezer dagen stond de dollar in den wisselhandel reeds geprijsd voor 2.72½ terwijl hier de *Greenbacks* voor fl. 2.67½ worden opgekocht.

Naar wij vernamen, wordt er verwacht dat de dollar tot 3 fl. stijgen zal. Voor de werklieden die met een goeden voorraad greenbacks van Cuba zijn teruggekeerd is dat een meevallertje.

Het Hollandsche papier daalt nog steeds en haalde dezer dagen maar 90 cts. per gulden.

Officiëele berichten.

Hierbij wordt bekend gemaakt, dat door den Gouverneur, op een door Zijne Excellentie op den 31sten Augustus jl. aan Hare Majesteit de Koningin verzonden telegram, luidende: „Kolonie Curaçao biedt Uwer Majesteit en Koninklijk Huis eerbiedige meest oprechte gelukwenschen aan onder betuiging aanhankelijkheid en trouw" op den 7den dezer het volgende draadbericht uit Het Loo is ontvangen:

„Gouverneur Wd

„Welgemeenden dank kolonie Curaçao voor zeer gewaardeerde gelukwenschen." WILHELMINA

Aan den gouvernementsgeneeskundige op St. Eustatius J. A. Abercrombie is om gewichtige redenen een maand verlof verleend.

Aan de tijd. tweede klerk op Bonaire, Mej. J. N. Helmund is om gewichtige redenen veertien dagen verlofsverlenging verleend.

De heer J. A. P. Thielen is definitief eervol ontheven uit het ambt van Gezaghebber van Bonaire en definitief benoemd tot koloniaal ontvanger alhier.

De heer C. P. de Haseth is definitief eervol ontheven uit de betrekking van ontvanger op Aruba en noemd tot Gezaghebber van Bonaire.

Aan Mevr. D. Griffith–Vermeer, onderwijzeres 3e klasse op St. Eustatius, is tot herstel van gezondheid een jaar verlof naar Nederland verleend.

De heer G. J. Tijmstra is op zijn verzoek, wegens physieke ongeschiktheid eervol ontheven van de verdere waarneming der betrekking van Gezaghebber van St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba. Met het bestuur over die eilanden zijn tijdelijk belast respectievelijk de heeren A. W. de Haseth, E. I. Musse den en J. H. P. Schrils, ontvangers op die eilanden.

Aan den tijd. hoofdagent van politie alhier L. Bouwman is om gewichtige redenen veertien dagen verlof verleend.

De agent van politie 1ste klasse J. J. van Lamoen is tijdelijk belast met de functien van hoofdagent.

De heer H. J. Hagemans is benoemd tot R. K. geestelijke van den 2n rang.

Aan den kommies 2e klasse te Slagbaai op Bonaire J. N. de Palm is om gewichtige redenen een maand verlof verleend; de deurwaarder-cipier P. J. W. de Vos is tijdelijk belast met de betrekking van kommies, en de agent van politie 1e klasse C. R. W. Vis van deurwaarder-cipier.

Aan den telegrambesteller bij den post D. T. alhier, E. A. Ellis is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend, en Hose Evertsz is tijdelijk met de functien belast.

W. C. J. van Leeuwen. †

Gisteren morgen overleed alhier de Heer W. C. J. VAN LEEUWEN, eerst Hoofd der Emmaschool, later Inspecteur van het onderwijs in deze kolonie. Na de reorganisatie van het onderwijs overgegaan in anderen gouvernementsdienst, bekleede hij sinds het vorige jaar weer den post van Hoofd der Emmaschool. Aan de geachte familie van den afgestorvene betuigen wij onze oprechte deelneming.

Onderscheiding

Aan den Heer E. H. L. MADURO te New-York, (thans verblijvend alhier) is bij Koninklijk Besluit vergunning verleend tot het aannemen en dragen van de versierselen van de orde van het Borstbeeld van den Bevrijder 4e klasse, hem door den President van Venezuela geschonken. Onze gelukwenschen.

Buitenland.

Turkijë en het Vaticaan.

Telegrammen van deze week melden, dat nu ook Turkijë een gezant bij het Vaticaan zal accrediteeren. Zelfs zal dit de allereerste maal zijn dat de Islam directe relaties met het Vaticaan zal onderhouden.

De Sultan zelf heeft het initiatief gen men tot dat plan. Het is een gevolg van zijn dankbaarheid jegens den Paus voor diens hulp bewezen aan de Turksche krijgsgevangenen, en voor het zenden van den Pauselijken Delegaat, Mgr. Dolce, tijdens den oorlog.

Zoo niet alle, dan toch zeker verreweg de overgroote meerderheid der Europeesche Mogendheden, benevens Japan en China, hebben nu hun gezanten bij het Vaticaan. Sommigen zullen dien gezant daar niet geplaatst hebben alleen om zuiver godsdienstige motieven. Doch in ieder geval erkennen zij door dit gezantschap, dat de invloed van het Vaticaan buitengewoon en de hulp van den Paus voor hen on ontbeerlijk is.

Zwitserland en de H. Stoel.

De Zwitsersche Bondsraad heeft besloten de in 1873 onder den invloed van den Duitschen „Kulturkampf" afgebroken officieele betrekkingen met den H Stoel te hervatten. Gedurende den wereldoorlog ontstond er op het gebied der zorg voor de krijgsgevangenen, gewonden, enz. een zóó nauwe samenwerking tusschen de Zwitsersche regeering en den H. Stoel, die achtereenvolgens Mgr. Marchetti en Mgr. Maglione naar Bern zond, dat de regeering aldaar het verlangen voelde ontwaken, met den H. Stoel opnieuw in blijvende officieele betrekkingen te treden. De Zwitsersche Katholieken hopen natuurlijk, dat het aan den pauselijken vertegenwoordiger — nuntius — die in den herfst te Bern zal aankomen, gelukken moge al die kleingeestige wetten opgeheven te krijgen, waardoor o. a. het stichten van nieuwe of heropenen van opgeheven kloosters, alsmede het uitoefenen der zielzorg aan de eerw. paters Jezuïten verboden is.

De pauselijke bemoeiingen in oorlogstijd.

In een artikel in de „*Figaro*" over het herstel van de Fransche ambassade bij het Vaticaan schrijft de bekende publicist Denis Cochin, de leider der Fransche conservatieven en oud-minister, de volgende waardeerende woorden over het optreden van Z. H. Paus Benedictus gedurende den jongsten oorlog:

„Wanneer de ambassadeur van de Fransche republiek," aldus de schrijver, „de bronzen poort zal zijn doorgegaan, en binnengereden zal wezen in het oudste koninkrijk der wereld, en ook het kleinste, waar de grootste meesterwerken van den menschelijken geest vereenigd zijn, dan zal hij in de tegenwoordigheid zijn van een Paus, te midden van den Europeeschen storm gekozen, wiens rechtzinnigheid en wiens wil om de rechtvaardigheid te doen regeeren, den diepsten eerbied verdienen"

„Zijn woorden zijn dikwijls valsch uitgelegd. Maar men leze Zijn nota van Augustus 1917. Men zal er weinig verschil in vinden met het program van Wilson, eens door de wereld zoo bewonderd en gehuldigd. Het eenige onderscheid was misschien dat de Paus een diplomaten-stijl schreef en Wilson een encycliek-stijl."

„De Paus riep het eerste uit: „Men moet van de overwonnenen geen oorlogskosten eischen, maar alleen het herstel van de oorlogsschade."

„Zwakheid en dwaasheid," riepen de bedillers uit.

Maar dat is toch besloten en dat wordt uitgevoerd !..."

De winkeliers en de duurte.

De Fransche kleinhandelaars hebben de vorige maand vergadering gehouden.

Verscheidene volksvertegenwoordigers, o.a. Pierre de Cassagnac, hebben er het woord gevoerd.

Een dagorde werd gestemd waarbij nogmaals de vaste wil der kleinhandelaars te kennen gegeven wordt om de prijsdaling te bespoedigen.

Al de leden worden aangezet hunne aankoopen in de fabriek te beperken, ten einde aldus de fabrieken te dwingen zich van hunne voorraden te ontdoen en het vrije spel van vraag en aanbod opnieuw in te voeren.

Tevens wordt een oproep gericht tot de fabrikanten, opdat zij het hunne bijdragen zouden tot het herstel van den normalen economischen toestand.

De Fransche kleinhandelaars namen het besluit al hunne krachten tot de verwezenlijking van dit vaderlandslievend doel samen te trekken.

Naar de „*Grocer*" vermeldt, het blad der Engelsche kruideniers, hebben de volgende artikelen een prijsvermindering ondergaan: koffie, boter, cacao, oliën (uitgezonderd lijnolie), gewone thee, terpentijn, bananen, kaarsvet, kruiden

„*La Croix*" bevat een artikel, waarin wordt aangetoond, dat het minstens even voordeelig is voor den winkelier om meer te verkoopen met een kleinere winst dan minder met een grootere verdienste

Maar het eerste is veel sterker in 't algemeen b lang, daar niet alleen de verbruikers ervan profiteeren (dus ook de winkelier voorzoover hij verbruiker is), maar er ook meer arbeid en levendiger handel door ontstaat.

Hugo Stinnes.

Van dezen veelbesproken „Napoleon der Nijverheid" wordt in *Daily Cronicle* de volgende beschrijving gegeven.

„Hij is van Joodsche afkomst en telt ongeveer 50 jaar. Indien gij hem in zijn hemdsmouwen aan zijn schrijftafel zaagt, zoudt ge hem voor een gewoon bediende houden. Zijn zwart haar, zijn zwarte baard, zijn bleeke gelaatskleur, zijn gebogen neus, zijn scherpe oogen, geven hem een somber uiterlijk.

Reeds voor Augustus 1914 was hij meermalen millionnair. De oorlog gaf hem gelegenheid om de onontbeerlijke man van Duitschland te worden. Dank zij zijn steenkool, konden de „Goeben" en de „Breslau" een veilige haven bereiken; hij haalde van 1914 af tot 1918 millioenen uit de Belgische fabrieken; zijn plan was de Belgische fabrieken te vernielen en de Belgische arbeiders te ontvoeren; hij slaagde erin die opvatting te doen deelen door Ludendorff en Hindenburg; de keizer koesterde een groote vrees en tevens een groote bewondering voor hem.

Terwijl Duitschland verslagen was slaagde hij erin zijn fortuin te verhoogen en nieuwe bronnen van inkomsten te vinden. De zaken van de Amerikaansche petroleum- en staalkoningen zijn, in vergelijking met de zijne, maar kinderspel.

„Stinnes heeft de steenkool „koningskool" genoemd. De steenkool is zijn koning en zijn god. Te Spa heeft hij geschermutseld voor zijn steenkool.

„Hij bezit immers 15 of 16 groepen van mijnen; hij heeft zijn deel in de Engelsche en Fransche mijnen; het Groot-Hertogdom behoort hem virtueel toe; hij fabriceert papier, celluloïd en auto's; hij bezit groote bosschen en een der grootste hotels te Berlijn; feitelijk regelt hij de uitdeeling van al de Duitsche steenkool en zijn de Duitsche schepen voor hun reizen van hem afhankelijk.

Dat Hindenburg, Ludendorff, Bethmann en Kuhlmann verdwenen zijn, raakt hem weinig. Hij lacht met de politiek en laat de diplomatie links liggen.

„Dat is de man die zeventig dagbladen aangekocht heeft en een partij wil stichten, die buiten alle politiek om zou werken aan het oprichten van een „Industrieel Duitschland."

„Duitschland", aldus besluit de correspondent, zal bestuurd worden uit de werkkamer van Hugo Stinnes, die de Europeesche nijverheid wil beheerschen en meer dan twee milliard bankkapitaal bezit."

De moderne Spaansche cultuur.

Over dit onderwerp sprak te 's-Gravenhage, voor de Vereeniging „*Nederland in den Vreemde*", prof. Rafaël Altamira, hoogleeraar aan de universiteit te Madrid, senator en gedelegeerde van Spanje bij de Internationale Conferentie van Juristen.

Na een inleiding van algemeenen aard kwam spreker tot de eigenschappen van zijn land en volk. Spanje is een land van groote economische mogelijkheden hetgeen men in Spanje zelf eerst sedert korten tijd had ontdekt.

Spanje kan niet worden gekend, wanneer men het slechts doorreist van den eenen hoek naar den anderen.

In de schilderachtige uiterlijkheid heeft het volk vele dingen uit vroeger tijd behouden; dingen, die, al zijn zij oud naar tijd, nog niet verouderd zijn in den geest van het volk.

Maar het volk heeft alle eigenschappen om mede te werken tot de ontwikkeling der moderne beschaving

Spreker wijst op de mannen van kunst en wetenschap uit Spanje afkomstig

De groote massa is nog ongeletterd, zij heeft, gelijk bekend is, een groot aantal analphabeten.

Maar het is niet alleen de kennis van lezen en schrijven, die de geestelijke waarde van een volk bepaalt. Het Spaansche volk bezit eigenschappen van echte innerlijke beschaving.

Trouwens, het getal analphabeten vermindert jaarlijks.

De tegenwoordige salarissen der onderwijzers zijn thans grooter dan die van de hoogleeraren eenigen tijd geleden.

Om de ontwikkeling van het volk te bevorderen heeft men de scholen „verdubbeld" d.w.z. dat men in elke school aan twee ploegen kinderen — één vóór den middag en één ploeg na den middag — onderwijs geeft. Er zijn 198 vacantie-kolonies opgericht, waarin alle aandacht wordt gewijd aan de beste methoden van lichamelijke opvoeding.

Ook bezit men thans vele goede leerboeken.

Men hecht meer waarde aan karaktervorming dan aan de oefening van het intellect.

Ook het hooger onderwijs werd hervormd.

Men heeft een aantal goede hoogleeraren. Maar de universaliteit, d.w.z de organisatie en de autonomie van de universiteit ontbrak.

Door een wet heeft men daarin voorzien. Men heeft getracht voor de studenten een milieu te scheppen, waarin zij niet bloot staan aan afleiding van hun studie.

Men heeft de „Universitextension" georganniseerd, doch uitsluitend van arbeiders. Wel heeft de verscherping van den socialen strijd dit werk belemmerd. Maar men geeft den moed niet op en tracht met energie de toenadering te brengen tusschen het proletariaat en het intellect.

Het buitenland beschouwt Spanje nog altijd als het land der inquisitie.

Dit is echter onjuist.

Spreker wees o.a. nog op het groote misverstand dat voortkomt uit het feit, dat men dikwijls een volk wil beoordeelen, wanneer men van dat volk slechts enkele kringen kent. Zoo kan men bijv. het Spaansche volk evenmin beoordeelen naar de stierengevechten als men andere volken kan beoordeelen naar hun liefde voor het boksen of voor hanengevechten.

Na het einde der voordracht bracht de heer de Kanter den spreker den dank der aanwezigen.

Aan onze Abonné's.

In den laatsten tijd bereiken ons herhaaldelijk klachten van onze abonné's OVER HET NIET ONTVANGEN VAN DEN „AMIGOE DI CURAÇAO."

In verband daarmede verzoeken wij onze Abonné's eventueele *verandering van woonplaats* ons *terstond* op te geven.

Door een nauwkeurige contrôle vóór de verzending heeft onze administratie de *zekerheid*, dat aan ALLE abonne's een exemplaar der courant wordt verzonden, zoodat wij de abonné's beleefd verzoeken, *bij het NIET ontvangen der courant*, voortaan hun klachten aan den DIRECTEUR DER POSTENRIJEN alhier te richten.

De Administratie

v/d „AMIGOE DI CURAÇAO."

3—4

Bekendmaking.

Het Bestuur van de Curaçaosche Hypotheekbank maakt hierbij bekend:

1o. dat de rentevergoeding van bij de Instelling in administratie gegeven gelden op **vijf** ten honderd per jaar is gesteld;

2o. dat de interest van onder hypothecair verband door de Instelling verstrekte gelden op **zes en een half** ten honderd per jaar is bepaald*:*

een en ander met ingang van 1 October e. k.

Curaçao, den 27 Augustus 1920.

Namens het Bestuur,

De Voorzitter,

H. Statius Muller.

De Secretaris

C. P. Neuman Wz.

5—3